

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 15ης Ιανουαρίου 2003 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-377/00, Τ-379/00, Τ-380/00, Τ-260/01 και Τ-272/01,

Philip Morris International, Inc., με έδρα στο Rye Brook, Νέα Υόρκη (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τους É. Morgan de Rivery και J. Derenne, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στις υποθέσεις Τ-377/00 και Τ-272/01,

R. J. Reynolds Tobacco Holdings, Inc., με έδρα στο Winston-Salem, Βόρεια Καρολίνα (Ηνωμένες Πολιτείες),

RJR Acquisition Corp., με έδρα στο Wilmington, New Castle, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες),

R. J. Reynolds Tobacco Company, με έδρα στο Jersey City, New Jersey (Ηνωμένες Πολιτείες),

R. J. Reynolds Tobacco International, Inc., με έδρα στο Dover, Kent, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες),

εκπροσωπούμενες από τους P. Lomas, solicitor, και O. Brouwer, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσες στις υποθέσεις Τ-379/00 και Τ-260/01,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Japan Tobacco, Inc., με έδρα το Τόκιο (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τους P. Lomas, solicitor, και O. Brouwer, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-380/00,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τους X. Lewis και C. Ladenburger και εν συνεχεία από τους C. Docksey και C. Ladenburger, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

υποστηριζόμενης από

το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, εκπροσωπούμενο από τους R. Passos και A. Baas, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

το **Βασίλειο της Ισπανίας**, εκπροσωπούμενο από την R. Silva de Lapuerta, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τον G. de Bergues, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

την **Ιταλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τον U. Leanza, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

την **Πορτογαλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τους L. Fernandes και Á. Cortesão de Seíça Neves, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

τη **Δημοκρατία της Φινλανδίας**, εκπροσωπούμενη από τις T. Rynnä και E. Bygglin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνοντες στις υποθέσεις Τ-377/00, Τ-379/00, Τ-380/00, Τ-260/01 και Τ-272/01,

την **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας**, εκπροσωπούμενη από τους W.-D. Plessing και M. Lumma,

την **Ελληνική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από τον Β. Κοντόλαιμο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσες στις υποθέσεις Τ-260/01 και Τ-272/01,

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο, στις υποθέσεις Τ-260/01 και Τ-272/01, από την Η. Sevenster και, στην υπόθεση Τ-379/00, από τις Η. Sevenster και J. van Bakel, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον στις υποθέσεις Τ-379/00, Τ-260/01 και Τ-272/01,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις ακυρώσεως δύο αποφάσεων της Επιτροπής περί ασκήσεως ενόπιον ενός ομοσπονδιακού δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής αγωγής κατά των προσφευγουσών,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, V. Tiili, J. Pirrung, P. Mengozzi και A. W. H. Meij, δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 26ης Ιουνίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως του λαθρεμπορίου τσιγάρων με προορισμό την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 19 Ιουλίου 2000, «την άσκηση, για λογαριασμό της Επιτροπής, αγωγής κατά ορισμένων Αμερικανών παρασκευαστών τσιγάρων». Αποφάσισε επίσης να ενημερώσει σχετικά την επιτροπή μονίμων αντιπροσώπων (Coreper) διά των καταλλήλων μέσων και εξουσιοδότησε τον πρόεδρό της καθώς και το αρμόδιο για τον προϋπολογισμό μέλος της Επιτροπής να δώσει οδηγίες στη Νομική Υπηρεσία να λάβει τα αναγκαία μέτρα.

- 2 Στις 3 Νοεμβρίου 2000, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή και «ενεργούσα για λογαριασμό της και για λογαριασμό των κρατών μελών τα οποία είναι αρμόδια να εκπροσωπεί», άσκησε, ενώπιον του United States District Court, Eastern District of New York, ομοσπονδιακού δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών (στο εξής: District Court), αγωγή κατά διαφόρων εταιριών του ομίλου Philip Morris (στο εξής: Philip Morris) και του ομίλου Reynolds (στο εξής: Reynolds) και κατά της εταιρίας Japan Tobacco Inc.

- 3 Στο πλαίσιο αυτής της αγωγής (στο εξής: πρώτη αγωγή), η Κοινότητα ισχυρίστηκε ότι οι προσφεύγουσες, που είναι καπνοβιομήχανοι, συμμετείχαν σε δίκτυο λαθρεμπορίου για την εισαγωγή και διανομή τσιγάρων εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η Κοινότητα προσπαθούσε να επιτύχει, μεταξύ άλλων, την αποκατάσταση της ζημίας που είχε προκληθεί λόγω αυτού του δικτύου λαθρεμπορίου και που συνίστατο, κυρίως, στην απώλεια εισαγωγικών δασμών και του φόρου προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ) που θα είχαν καταβληθεί αν τα τσιγάρα είχαν εισαχθεί νομίμως, καθώς και την έκδοση διαταγής με σκοπό την παύση της επικρινόμενης συμπεριφοράς.

- 4 Η Κοινότητα στήριξε τα αιτήματά της σε ομοσπονδιακό νόμο των Ηνωμένων Πολιτειών, τον Racketeer Influenced and Corrupt Organisations Act του 1970 (στο εξής: RICO), καθώς και σε ορισμένες θεωρίες του common law, ήτοι τις θεωρίες της common law fraud, της public nuisance και του unjust enrichment. Ο RICO αποσκοπεί στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας τη δίωξη εγκλημάτων που τελούν οι επιχειρηματίες. Προς τον σκοπό αυτό, θεσπίζει το δικαίωμα των πολιτικώς εναγόντων να ασκούν αγωγή. Προκειμένου να ενθαρρύνει την άσκηση αγωγών, ο RICO προβλέπει ότι ο αιτών μπορεί να λάβει αποζημίωση που αντιστοιχεί στο τριπλάσιο της ζημίας που υπέστη στην πραγματικότητα (treble damages).

- 5 Με απόφαση της 16ης Ιουλίου 2001, το District Court απέρριψε τα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

- 6 Στις 25 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή ενέκρινε «την άσκηση ενώπιον των αμερικανικών δικαστηρίων νέας αγωγής, από την Επιτροπή και ένα κράτος μέλος τουλάχιστον από κοινού, κατά των ομίλων παρασκευαστών τσιγάρων που ήταν εναγόμενοι στο πλαίσιο της προηγούμενης αγωγής». Εξουσιοδότησε επίσης τον πρόεδρό της και μέλος της Επιτροπής αρμόδιο για τον προϋπολογισμό να δώσει οδηγίες στη Νομική Υπηρεσία να λάβει τα αναγκαία μέτρα.
- 7 Στις 6 Αυγούστου 2001, η Επιτροπή, ενεργούσα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και για λογαριασμό των κρατών μελών που έχει την εξουσία να εκπροσωπεί, καθώς και δέκα κράτη μέλη, ήτοι το Βασίλειο του Βελγίου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιταλική Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Πορτογαλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Φινλανδίας, ενεργούνται για ίδιο λογαριασμό, άσκησαν ενώπιον του District Court νέα αγωγή κατά της Philip Morris και της Reynolds. Στο πλαίσιο αυτής της αγωγής (στο εξής: δεύτερη αγωγή), η Κοινότητα δεν στήριζε τα αιτήματά της πλέον στον RICO, αλλά αποκλειστικά στις θεωρίες του common law των οποίων είχε γίνει επίκληση στο πλαίσιο της πρώτης αγωγής. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη στήριζαν τα αιτήματά τους τόσο στον RICO όσο και στις αρχές του common law που είχε επικαλεστεί η Κοινότητα. Επιπλέον, γινόταν λόγος για οικονομική ζημία και για μη οικονομική ζημία που η Κοινότητα δεν είχε επικαλεστεί στο πλαίσιο της πρώτης αγωγής της και προσκομίστηκαν συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με τις θεωρίες της public nuisance και του unjust enrichment.
- 8 Η Κοινότητα δεν άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του District Court της 16ης Ιουλίου 2001, που μνημονεύεται στη σκέψη 5 ανωτέρω. Ωστόσο, στις 10 Αυγούστου 2001, ζήτησε από τον Αμερικανό δικαστή να ακυρώσει την τελευταία απόφαση και να της επιτρέψει να τροποποιήσει το αίτημά της («motion to vacate that judgment and to amend the complaint»). Αυτό το αίτημα απορρίφθηκε με την από 25 Οκτωβρίου 2001 απόφαση του District Court.
- 9 Στις 9 Ιανουαρίου 2002, η Κοινότητα, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, και τα δέκα κράτη μέλη που παρατέθηκαν στη σκέψη 7 ανωτέρω άσκησαν ενώπιον του District Court τρίτη αγωγή κατά της προσφεύγουσας Japan Tobacco Inc. και άλλων επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτή (στο εξής: τρίτη αγωγή).

- 10 Στις 19 Φεβρουαρίου 2002, το District Court απέρριψε τη δεύτερη και την τρίτη αγωγή της Κοινότητας και των κρατών μελών βάσει ενός κανόνα του common law (revenue rule), βάσει του οποίου τα δικαστήρια των Ηνωμένων Πολιτειών απέχουν από την εκτέλεση των φορολογικών νόμων των άλλων κρατών.
- 11 Στις 20 Μαρτίου 2002, η Επιτροπή ενέκρινε την άσκηση εφέσεως κατά της αποφάσεως του District Court. Στις 25 Μαρτίου 2002, ασκήθηκε ενώπιον του United States Court of Appeals for the Second Circuit (δεύτερο εφετείο) έφεση για λογαριασμό της Κοινότητας και των δέκα κρατών μελών.

Διαδικασία

- 12 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 και 20 Δεκεμβρίου 2000, οι προσφεύγουσες άσκησαν τις προσφυγές στις υποθέσεις T-377/00, T-379/00 και T-380/00, ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί ασκήσεως της πρώτης αγωγής, καθώς και στις υποθέσεις T-379/00 και T-380/00, ζητώντας την ακύρωση ενδεχόμενης σχετικής αποφάσεως του Συμβουλίου.
- 13 Με χωριστά δικόγραφα, που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Ιανουαρίου 2001, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υπέβαλαν, σε εκάστη υπόθεση, ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.
- 14 Στις 7 Ιουνίου 2001, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να παραπέμψει τις τρεις υποθέσεις σε τμήμα συγκείμενο από πέντε δικαστές (δεύτερο πενταμελές τμήμα).

- 15 Με διάταξη της 2ας Ιουλίου 2001, ο πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, αφού άκουσε σχετικώς τους διαδίκους, αποφάσισε να ενώσει τις τρεις υποθέσεις για τη γραπτή διαδικασία, την προφορική διαδικασία και την έκδοση κοινής αποφάσεως, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 16 Με διάταξη της 12ης Ιουλίου 2001, ο πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στην Πορτογαλική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παρέμβουν στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου και της Επιτροπής.
- 17 Στις 27 Ιουλίου 2001, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως του District Court της 16ης Ιουλίου 2001. Οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή, το Συμβούλιο, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Ιταλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Πορτογαλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Φινλανδίας κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 18 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Οκτωβρίου 2001, η Reynolds και η Philip Morris άσκησαν τις προσφυγές στις υποθέσεις T-260/01 και T-272/01, ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως περί ασκήσεως της δεύτερης αγωγής.
- 19 Στις 23 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή διαβίβασε στο Πρωτοδικείο την από 25 Οκτωβρίου 2001 απόφαση του District Court, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της 16ης Ιουλίου 2001. Ζήτησε από το Πρωτοδικείο να καλέσει τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του ζητήματος αν η απόφαση αυτή είχε καταστήσει άνευ αντικειμένου τις προσφυγές στις υποθέσεις T-377/00, T-379/00 και T-380/00. Οι προσφεύγουσες, η Επιτροπή, καθώς και το Βασίλειο της Ισπανίας, η Ιταλική Δημοκρατία, το Βασίλειο των Κάτω

Χωρών, η Πορτογαλική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επί του ζητήματος αν εξαικολουθούσε να επιβάλλεται η έκδοση αποφάσεως επ' αυτών των προσφυγών εντός της σχετικώς ταχθείσας προθεσμίας.

- 20 Με χωριστά δικόγραφα, που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 και 18 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή υπέβαλε, στις υποθέσεις T-260/01 και T-272/01, ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 21 Στις 10 Ιανουαρίου 2002, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να παραπέμψει τις υποθέσεις T-260/01 και T-272/01 σε τμήμα συγκείμενο από πέντε δικαστές (δεύτερο πενταμελές τμήμα).
- 22 Με διάταξη της 31ης Ιανουαρίου 2002, ο Πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου, αφού άκουσε τους διαδίκους, αποφάσισε τη συνεκδικαση των υποθέσεων T-377/00, T-379/00, T-380/00, T-260/01 και T-272/01 προς διεκδύλυνση της έγγραφης και προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.
- 23 Με απόφαση του δεύτερου πενταμελούς τμήματος της 31ης Ιανουαρίου 2002, απορρίφθηκε η αίτηση εκδικάσεως με ταχεία διαδικασία, που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα στην υπόθεση T-272/01.
- 24 Στις 6 Φεβρουαρίου 2002, οι προσφεύγουσες στις υποθέσεις T-379/00 και T-380/00 παραιτήθηκαν από τις προσφυγές τους, καθόσον στρέφονταν κατά του Συμβουλίου. Με διάταξη της 21ης Μαρτίου 2002, ο πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου διέγραψε τις δύο αυτές υποθέσεις καθόσον στρέφονταν κατά του Συμβουλίου.

- 25 Με διάταξη της 22ας Μαρτίου 2002, ο πρόεδρος του δεύτερου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην Ελληνική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στην Πορτογαλική Δημοκρατία και στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να παρέμβουν στις υποθέσεις T-260/01 και T-272/01 προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 26 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κάλεσε, ωστόσο, την Επιτροπή να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις. Η Επιτροπή απάντησε εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 27 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 26ης Ιουνίου 2002.

Αιτήματα των διαδίκων

- 28 Η Επιτροπή και οι παρεμβαίνοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει τις προσφυγές ως απαράδεκτες·

 - να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

29 Η Philip Morris ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου με την ουσία της υποθέσεως·
- άλλως, να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

30 Η Reynolds και η Japan Tobacco ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου με την ουσία της υποθέσεως·
- εν πάση περιπτώσει, να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου·
- να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό*Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 31 Οι ενστάσεις απαραδέκτου της Επιτροπής βασίζονται, έκαστη, σε ένα και μοναδικό λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν είναι επιδεικτικές προσφυγής υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ. Ορισμένοι παρεμβαίνοντες ισχυρίζονται, επιπλέον, ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν αφορούν τις προσφεύγουσες άμεσα και ατομικά και ότι, επομένως, αυτές δεν έχουν έννομο συμφέρον.
- 32 Στο πλαίσιο του μοναδικού λόγου ακυρώσεως που προβάλλει η Επιτροπή, τα επιχειρήματα των διαδίκων αφορούν τρεις πτυχές του ζητήματος του παραδεκτού των υπό κρίση προσφυγών. Πρώτον, οι διάδικοι αναπτύσσουν επιχειρήματα σχετικά με τη φύση των από 19 Ιουλίου 2000 και 25 Ιουλίου 2001 αποφάσεων της Επιτροπής (στο εξής: προσβαλλόμενες πράξεις). Δεύτερον, προβαίνουν στην ανάλυση διαφόρων αποτελεσμάτων που αυτές οι πράξεις μπορούν να παραγάγουν. Τρίτον, επεκτείνουν την προβληματική σε ορισμένες σκέψεις γενικής φύσεως που η Επιτροπή προέβαλε για να δικαιολογήσει τη θέση της.

Επί της φύσεως των προσβαλλομένων πράξεων

- 33 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τους παρεμβαίνοντες, ισχυρίζεται ότι η απόφαση περί ασκήσεως ένδικης αγωγής δεν είναι πράξη επιδεικτική προσφυγής υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.

- 34 Κατά την Επιτροπή, υφίστανται αναλογίες μεταξύ των προσβαλλομένων πράξεων και ορισμένων άλλων πράξεων οι οποίες, κατά τη νομολογία, δεν είναι επιδεικτικές προσφυγής.
- 35 Πρώτον, επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-191/95, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1998, σ. I-5449), από την οποία συνάγει ότι μια απόφαση της Επιτροπής περί ασκήσεως ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγής λόγω παραβάσεως βάσει του άρθρου 226 ΕΚ δεν είναι πράξη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής υπό την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ.
- 36 Δεύτερον, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Ισπανίας, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και την Ελληνική Δημοκρατία, εκτιμά ότι οι αποφάσεις περί ασκήσεως αγωγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου εμφανίζουν όλα τα χαρακτηριστικά των προπαρασκευαστικών μέτρων.
- 37 Τρίτον, η Επιτροπή εκθέτει ότι η άσκηση αγωγής είναι ισοδύναμη με την έκφραση νομικής απόψεως που στερείται δεσμευτικού αποτελέσματος και είναι συγκρίσιμη με τη γνώμη που το όργανο μπορεί να απευθύνει στις εθνικές αρχές χωρίς να τις δεσμεύει.
- 38 Το Κοινοβούλιο, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζουν, επιπλέον, ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις αφορούν την εσωτερική οργάνωση του καθού οργάνου.
- 39 Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι επιδεικτικές προσφυγής είναι μόνον οι πράξεις με τις οποίες το όργανο τροποποιεί το ίδιο την εν λόγω νομική κατάσταση και όχι οι πράξεις με τις οποίες ζητεί από τρίτον να λάβει υποχρεωτικά μέτρα.

40 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκτιμά ακόμη ότι η απουσία, εν προκειμένω, μεταγενέστερης πράξεως ενός κοινοτικού οργάνου, δυναμένης να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι οριστικές πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα. Αναγνωρίζει ότι η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας είναι θεμελιώδες δικαίωμα, αλλά υποστηρίζει ότι αυτή η αρχή δεν συνεπάγεται ότι όλες οι πράξεις ενός οργάνου πρέπει να μπορούν να αποτελούν το αντικείμενο δικαστικού ελέγχου, περιλαμβανομένων και εκείνων που δεν μπορούν να παραγάγουν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα. Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και την Ιταλική Δημοκρατία, προσθέτει ότι οι προσφεύγουσες προστατεύονται επαρκώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του District Court, από τις διαδικαστικές εγγυήσεις του δικαίου των Ηνωμένων Πολιτειών, περιλαμβανομένης της δυνατότητας να καλέσουν το District Court να εξετάσει αν οι ενώπιόν του ενάγοντες έχουν έννομο συμφέρον.

41 Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν, προκαταρκτικώς, τον εξαιρετικό χαρακτήρα των προσβαλλομένων πράξεων με τις οποίες η Επιτροπή προσπαθεί, κατά την άποψή τους, να καταστρατηγήσει ολόκληρο το ισχύον σύστημα εισπράξεως φόρων και ιδίως την κατανομή αρμοδιοτήτων στον τομέα αυτό μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών. Υποστηρίζουν ότι ουδέν κυρίαρχο όργανο μπορεί να εισπράξει φόρους έμμεσα με την άσκηση αγωγής αποζημιώσεως. Υπογραμμίζουν ότι ουδέποτε ειδοποιήθηκαν από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ότι όφειλαν φόρους, οπότε δεν είχαν την ευκαιρία να προβάλουν την άποψή τους συναφώς πριν από την άσκηση των εν λόγω αγωγών.

42 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις μπορούν να προσβληθούν με προσφυγή περί ακυρώσεως εφόσον παράγουν έννομα αποτελέσματα, διότι συνιστούν τελική απόφαση απηχούσα την οριστική θέση του οργάνου και διότι, ως εκ τούτου, επέφεραν ουσιώδη τροποποίηση της νομικής τους καταστάσεως. Η Reynolds ισχυρίζεται, επιπλέον, ότι, προκειμένου να κριθεί αν μια πράξη είναι προσβλητή, το ζήτημα δεν έγκειται αναγκαστικά στο αν αυτή η πράξη παράγει έννομα αποτελέσματα, αλλά στο εάν σκοπεύει στην παραγωγή τέτοιων αποτελεσμάτων.

- 43 Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν μπορούν να προσομοιωθούν με απόφαση περί ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, η οποία κατέληξε στην έκδοση της αποφάσεως Επιτροπή κατά Γερμανίας, προπαρατεθείσας στη σκέψη 35 ανωτέρω. Κατά την άποψή τους, η απόφαση περί ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως είναι μόνον ένα στάδιο της διαδικασίας που διέπεται από το κοινοτικό δίκαιο, που αποβλέπει στην απόδειξη εκ μέρους του Δικαστηρίου, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο συναφώς, της παραβάσεως ενός κράτους μέλους να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Επομένως, δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του οικείου κράτους μέλους.
- 44 Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν μπορούν να χαρακτηριστούν προπαρασκευαστικές. Θεωρούν ότι το ουσιώδες κριτήριο προκειμένου να κριθεί αν ένα μέτρο έχει έννομα αποτελέσματα ή είναι απλώς προπαρασκευαστικό έγκειται στο ζήτημα αν η εκδοθείσα απόφαση συνιστά οριστική ρύθμιση του εν λόγω ζητήματος στην κοινοτική έννομη σφαίρα ή αν πρόκειται για μέτρο που αποσκοπεί στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως, το παράνομο της οποίας μπορεί να προβληθεί στο πλαίσιο προσβολής της αποφάσεως με προσφυγή. Επιμένουν ότι οι υπό κρίση προσφυγές συνιστούν μοναδική ευκαιρία για τον κοινοτικό δικαστή να ελέγξει αν η Επιτροπή ενήργησε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο κατά την άσκηση των αγωγών ενώπιον του District Court.
- 45 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η άσκηση αγωγής ενώπιον αμερικανικού δικαστηρίου δεν μπορεί να προσομοιωθεί με την έκφραση εκ μέρους της Επιτροπής νομικής απόψεως που ο δικαστής μπορεί να δεχθεί ή να απορρίψει.
- 46 Προσθέτουν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν μπορούν να προσομοιωθούν με μέτρα εσωτερικής οργανώσεως.

- 47 Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Πρωτοδικείου, οι προσφεύγουσες ισχυρίστηκαν ότι δεν υφίσταται διαφορά μεταξύ του εάν η Επιτροπή εκδίδει η ίδια μια πράξη ή εάν ζητεί από τρίτον να το πράξει.
- 48 Επικουρικώς, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις στερούνται κάθε επιφάσεως νομιμότητας, οπότε το Πρωτοδικείο πρέπει να τις ακυρώσει ακόμη και αν πρόκειται για προπαρασκευαστικές πράξεις. Επικαλούνται την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 2639), και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, T-10/92 έως T-12/92 και T-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2667, σκέψη 49), κατά τις οποίες ο κοινοτικός δικαστής είναι αρμόδιος για την ακύρωση μιας προδήλως παράνομης προπαρασκευαστικής πράξεως.

Επί των αποτελεσμάτων των προσβαλλομένων πράξεων

- 49 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τους παρεμβαίνοντες, θεωρεί ότι επιβάλλεται να γίνει διάκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων που μια πράξη μπορεί να παραγάγει στο πλαίσιο της διαδικασίας, τα οποία χαρακτηρίζει πραγματικά, και των υποχρεωτικών εννόμων αποτελεσμάτων. Ισχυρίζεται ότι τα αποτελέσματα της ασκήσεως αγωγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου, τα οποία επικαλούνται οι προσφεύγουσες, δεν είναι πραγματικά αποτελέσματα που παράγονται υπό κανονικές συνθήκες έναντι κάθε εναγομένου ενώπιον δικαστηρίου. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν πρόκειται για έννομα αποτελέσματα, εφόσον οι προσφεύγουσες δεν υποχρεούνται να μεταβάλουν τις πρακτικές τους εφόσον τούτο δεν διατάσσεται από δικαστήριο.
- 50 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι η επίκληση του District Court δεν είχε ως αποτέλεσμα την παράκαμψη των διαδικασιών που σκοπούσαν στην είσπραξη φόρων ή στη δίωξη της απάτης σε κοινοτικό επίπεδο. Αυτές

οι διαδικασίες συνεχίζονται και η Επιτροπή μετέχει σε αυτές στο μέτρο που τούτο προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο. Πρόκειται, ωστόσο, για διαδικασίες που έχουν αντικείμενο και διαδικούς διαφορετικά απ' ό,τι οι εν λόγω αγωγές.

- 51 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις και η αποτελεσματική άσκηση αγωγών ενώπιον του District Court παρήγαγαν διαφορετικά αποτελέσματα τα οποία, κατά την άποψή τους, είναι νομικής φύσεως. Αφενός, ισχυρίζονται ότι υφίστανται ορισμένα αποτελέσματα στην κοινοτική έννομη τάξη. Αφετέρου, επικαλούνται την ύπαρξη ορισμένων αποτελεσμάτων που απορρέουν από το δικονομικό δίκαιο που έχει εφαρμογή ενώπιον του οικείου αμερικανικού δικαστηρίου.
- 52 Όσον αφορά τα έννομα αποτελέσματα των προσβαλλομένων πράξεων στην κοινοτική έννομη τάξη, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, πρώτον, ότι η Επιτροπή έλαβε, με τις προσβαλλόμενες πράξεις, οριστική θέση όσον αφορά την αρμοδιότητά της να ασκεί αγωγές ενώπιον του District Court. Εκτιμούν ότι μία τέτοια μονομερής και αυτόνομη απόφαση, με την οποία η Επιτροπή προσθέτει στις αρμοδιότητες που της απονέμει το κείμενο της Συνθήκης τη δυνατότητα άσκησης αγωγής ενώπιον των δικαστηρίων τρίτου κράτους, είναι προσβλητή, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 1990, C-366/88, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-3571). Υπογραμμίζουν ότι ουδεμία πράξη δυνάμενη να επηρεάσει την οργανική ισορροπία που προβλέπουν οι συνθήκες μπορεί να διαφύγει τον δικαστικό έλεγχο. Προς στήριξη αυτής της θέσεως, επικαλούνται μεταξύ άλλων την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 1994, C-327/91, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-3641), σχετικά με τη συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου τους του ανταγωνισμού και την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαΐου 1998, C-170/96, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1998, σ. I-2763), που αφορά κοινή δράση σχετικά με το καθεστώς διέλευσης μέσω αερολιμένων, καθώς και την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1991, C-303/90, Γαλλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-5315), που αφορά κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με τον οικονομικό έλεγχο στο πλαίσιο διαρθρωτικών παρεμβάσεων.
- 53 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι το υποχρεωτικό έννομο αποτέλεσμα των προσβαλλομένων πράξεων προκύπτει από το γεγονός ότι αυτές τις καθιστούν δια-

δίκους σε αστική δίκη ενώπιον των δικαστηρίων τρίτου κράτους και τις υποβάλλουν έτσι στην εφαρμογή των κανόνων μιας άλλης έννομης τάξεως. Διευκρινίζουν ότι οι αγωγές στις Ηνωμένες Πολιτείες τις εκθέτουν σε βαρύτερες κυρώσεις από τις προβλεπόμενες στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών.

- 54 Κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή, ενώ είναι θεματοφύλακας της Συνθήκης, καταστρατηγεί τις διαδικασίες του κοινοτικού δικαίου προκειμένου να επιτύχει, μέσω των δικών στις Ηνωμένες Πολιτείες, ένα αποτέλεσμα που η κοινοτική έννομη τάξη δεν θα της επέτρεπε να επιτύχει. Οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι δεν ισχυρίζονται ότι έχουν δικαίωμα να μη διώκονται δικαστικώς, αλλά ότι έχουν συνταγματικό δικαίωμα να τυγχάνουν επ' αυτών εφαρμογής οι διαδικασίες που προβλέπει η κοινοτική έννομη τάξη.
- 55 Οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι η αβεβαιότητα του αποτελέσματος της δίκης στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν εμποδίζει να θεωρηθεί ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παράγουν οριστικό έννομο αποτέλεσμα λόγω του ότι τις αναγκάζουν να διεξάγουν δίκες ενώπιον των αμερικανικών δικαστηρίων και να υφίστανται έτσι κίνδυνο στον οποίο δεν θα εκτίθεντο στο πλαίσιο του κοινοτικού συστήματος.
- 56 Υπογραμμίζουν ότι η απόφαση του District Court δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου από τον κοινοτικό δικαστή και ότι δεν υπόκειται στην τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων που το κοινοτικό δίκαιο παρέχει στα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία προσάπτεται παράβαση του κοινοτικού δικαίου. Ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι το District Court δεν δεσμεύεται από την αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού δικαίου και μπορεί να εφαρμόζει το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών κατά προτίμηση έναντι του κοινοτικού δικαίου προκειμένου να κρίνει αν η Κοινότητα δύναται να ασκήσει αγωγή ενώπιόν του.
- 57 Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται επίσης ότι η απόφαση της Επιτροπής να τις εναγάγει ενώπιον δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών τροποποίησε τη νομική τους

κατάσταση από δικονομικής απόψεως. Επικαλούνται, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 1967, 8/66 έως 11/66, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής ΕΟΚ (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 479), και της 30ής Ιουνίου 1992, C-312/90 Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-4117), κατά τις οποίες οι πράξεις που παράγουν δικονομικά έννομα αποτελέσματα είναι προσβλητές. Παρατηρούν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρακάμπτουν τις διαδικασίες που η κοινοτική έννομη τάξη προβλέπει για την είσπραξη των φόρων και των δασμών και για την καταπολέμηση της απάτης. Στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου, μόνον τα κράτη μέλη μπορούν να ζητήσουν την είσπραξη των μη καταβληθέντων φόρων από τις προσφεύγουσες. Η μόνη ανοικτή στην Επιτροπή οδός στον τομέα αυτό είναι η προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά των κρατών μελών. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, θα υφίστατο η εγγύηση ότι «δεν θα υπέκειντο σε αυθαίρετη κρίση». Εκτιμούν ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις τις στέρησαν από τις διαδικαστικές εγγυήσεις του εθνικού δικαίου και από το πλεονέκτημα της υποχρέωσης των εθνικών δικαστηρίων να θέσουν, αυτεπαγγέλτως, ερωτήματα σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο. Τονίζουν ότι πολυάριθμα δύσκολα ζητήματα του κοινοτικού δικαίου θα τεθούν εν προκειμένω και υπογραμμίζουν τη σημασία της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για την επίλυσή τους. Οι προσβαλλόμενες πράξεις κατάργησαν επίσης τη δυνατότητα, αν όχι την υποχρέωση, της προδικαστικής παραπομπής. Προσθέτουν ωστόσο ότι η λεπτομερής παράθεση των διαδικασιών που παρακάμφθηκαν και των εγγυήσεων που θα είχαν εξασφαλιστεί ανάγεται στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως.

58 Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Reynolds και η Japan Tobacco δήλωσαν ότι ουδεμία διαδικασία είχε κινηθεί κατ' αυτών από τα κράτη μέλη. Κατ' αυτές, η αρχή non bis in idem αντίκειται, εν πάση περιπτώσει, στην περαιτέρω δίωξή τους ταυτοχρόνως ενώπιον του District Court και εντός ενός κράτους μέλους.

59 Όσον αφορά τα έννομα αποτελέσματα που απορρέουν από το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών, οι προσφεύγουσες εκτιμούν, πρώτον, ότι απλώς η άσκηση αγωγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου παράγει καθαυτή έννομα αποτελέσματα, εφόσον εφεξής υπόκεινται στους δικονομικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή ενώπιον αυτού του δικαστηρίου. Οι προσφεύγουσες επικαλούνται μεταξύ άλλων την υποχρέωση υπερασπίσεως, επί ποινή εκδόσεως ερήμην αποφάσεως, και προβολής, από την έναρξη της διαδικασίας, όλων των ισχυρισμών τους, επί ποινή στέρησεως της δυνατότητας μεταγενέστερης προβολής τους. Κάνουν μνεία της ανάγκης τους να

απευθυνθούν σε δικηγόρο και του πολύ υψηλού σχετικού κόστους, το οποίο δεν θα τους επιστραφεί, κατά το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών, αν δικαιωθούν. Επιπλέον, εκτιμούν ότι η μεταβολή της νομικής τους καταστάσεως προκύπτει από το γεγονός ότι υποβάλλονται στους κανόνες του «discovery» που έχουν εφαρμογή στις αστικές υποθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, που τις υποχρεώνουν να αποκαλύψουν πολυάριθμα στοιχεία που θα προστατεύονταν στον πλαίσιο διαδικασίας κατά κράτους μέλους, και επικαλούνται τις ποινές που μπορούν να τους επιβληθούν σε περίπτωση αρνήσεως συνεργασίας. Επομένως, θεωρούν ότι το γεγονός της ασκήσεως αγωγής στις Ηνωμένες Πολιτείες παράγει έννομα αποτελέσματα.

60 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι ένα άλλο έννομο αποτέλεσμα της υποβολής αγωγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου συνίσταται στο ότι η Κοινότητα δεσμεύεται νομικώς από τις καταγγελίες που υποβάλλονται ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου.

61 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η αγωγή της Επιτροπής συνεπάγεται γι' αυτές ενδεχομένως την επιβολή κυρώσεων. Αφενός, επικαλούνται τις συνέπειες που μπορούν να προκύψουν από την εφαρμογή του RICO, ιδίως τον κίνδυνο να υποχρεωθούν σε αποζημίωση που αντιστοιχεί στο τριπλάσιο της ζημίας που προκλήθηκε στην πραγματικότητα (treble damages). Αφετέρου, ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή ζητεί την καταδίκη τους σε αποζημίωση που έχει επίσης χαρακτήρα κυρώσεων (punitive damages), κατά το μέτρο που οι αγωγές της βασίζονται στις θεωρίες του common law. Εκτιμούν ότι η άσκηση προσφυγής παράγει επομένως έννομα αποτελέσματα συγκρίσιμα με εκείνα της αποφάσεως άρσεως της ασυλίας βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), που κρίθηκε, βάσει της προπαρατεθείσας ανωτέρω στη σκέψη 57 αποφάσεως Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, ότι μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής. Οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι στο πλαίσιο των εν λόγω αγωγών τούς προσάπτεται εγκληματική συμπεριφορά και ότι το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών προβλέπει ότι οι διάδικοι σε μία διαφορά απολαμβάνουν ασυλίας που τους προστατεύει από αγωγή λόγω δυσφημίσεως βάσει των συκοφαντικών ισχυρισμών που προβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας.

62 Τρίτον, οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παρήγαγαν έννομα αποτελέσματα λόγω της δημοσιεύσεως από το αμερικανικό δικαστήριο των

καταγγελιών της Επιτροπής στο Διαδίκτυο. Φρονούν ότι αυτά τα αποτελέσματα είναι ανάλογα με εκείνα που απορρέουν από την απόφαση που εξετάστηκε με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, Τ-353/94, Postbank κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. ΙΙ-921).

- 63 Τέλος, επικαλούνται τις συνέπειες που η άσκηση των εν λόγω αγωγών μπορεί να επιφέρει στο πλαίσιο της δημοσιότητας των εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών.

Επί της εν γένει συλλογιστικής που η Επιτροπή προέβαλε για να δικαιολογήσει τη θέση της

- 64 Η Επιτροπή εκθέτει ότι η αντίληψη ότι η απόφαση περί ασκήσεως αγωγής ενώπιον δικαστηρίου δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον άλλου δικαστηρίου δικαιολογείται από ορισμένους λόγους γενικής φύσεως.

- 65 Πρώτον, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Ιταλική Δημοκρατία, ισχυρίζεται ότι αυτή η αντίληψη βασίζεται στην αρχή ότι υφίσταται θεμελιώδες δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του δικαστή οριζόμενο με νόμο και εναπόκειται στο δικαστήριο να εκτιμήσει αν ορθώς υποβλήθηκε αγωγή ενώπιόν του.

- 66 Δεύτερον, η Επιτροπή θεωρεί ότι τούτο υπαγορεύεται από τη σημαντική οικονομία της δίκης, εφόσον όλοι οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα σχετικά με την αγωγή υποβάλλονται και συγκεντρώνονται ενώπιον του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της αγωγής, είτε πρόκειται για ζητήματα ουσίας είτε διαδικασίας είτε αρμοδιότητας.

- 67 Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ελλείψει συνθήκης ή συμβάσεως μεταξύ της Επιτροπής και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στον τομέα της εκκρεμοδικίας, η άποψη που υποστηρίζει είναι η πλέον σύμφωνη με την αρχή κατά την οποία οι ένδικες διαφορές δεν πρέπει να κατατέμνονται μεταξύ διαφορετικών δικαστηρίων.
- 68 Η Ιταλική Δημοκρατία προσθέτει ότι με τις υπό κρίση προσφυγές μετατίθεται στον κοινοτικό δικαστή η απόφαση για την ύπαρξη του ουσιαστικού δικαιώματος που αποτελεί το αντικείμενο της δίκης στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εκτιμά ότι οι υπό κρίση προσφυγές συγγενεύουν, επομένως, με κατάχρηση του δικαιώματος δικαστικού ελέγχου των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.
- 69 Οι προσφεύγουσες υπενθυμίζουν ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου και υπογραμμίζουν ότι στον τομέα του παραδεκτού μιας προσφυγής ο κοινοτικός δικαστής πρέπει να έχει ως γνώμονα την επαρκή δικαστική προστασία του πολίτη. Ισχυρίζονται ότι η ανάγκη αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας αναγνωρίστηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Μαΐου 2002, T-177/01, Jégo-Quéré κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-2365).
- 70 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν τον αστικό χαρακτήρα των εν λόγω αγωγών. Κατά την άποψή τους, η Επιτροπή ενεργεί, εν προκειμένω, ως δημόσια εξουσία. Αντιτίθενται στο επιχείρημα κατά το οποίο εναπόκειται στο District Court να αποφασίσει αν ορθώς ασκήθηκε αγωγή ενώπιόν του, ισχυριζόμενες ότι η παρούσα υπόθεση θέτει θεμελιώδη ζητήματα δημοσίου δικαίου που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του αμερικανού δικαστή. Εκτιμούν ότι το ζήτημα αν η Επιτροπή μπορεί ευλόγως να προσφύγει ενώπιον του αμερικανού δικαστή δεν εμπίπτει στο δικονομικό δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά στο δημόσιο κοινοτικό δίκαιο και δεν αφορά κατ' ανάγκην τον Αμερικανό δικαστή.
- 71 Οι προσφεύγουσες απορρίπτουν το δεύτερο επιχείρημα της Επιτροπής, με την αιτιολογία ότι η οικονομία της δίκης που επικαλούνται νοείται μόνον όταν τα δύο

δικαστήρια είναι εξίσου αρμόδια να αποφανθούν επί του επιδίκου ζητήματος. Σημειώνοντας ότι εν προκειμένω πρόκειται για τον δικαστικό έλεγχο μιας αλλοδαπής διοικητικής πράξεως, οι προσφεύγουσες εκτιμούν ότι τα δύο δικαστήρια δεν είναι εξίσου αρμόδια, εφόσον το αμερικανικό δικαστήριο είναι αναρμόδιο να επιληφθεί αυτού του ζητήματος.

- 72 Όσον αφορά το τρίτο επιχείρημα της Επιτροπής, που αντλείται από την εκκρεμοδικία, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η παρούσα διαφορά και οι αγωγές ενώπιον του District Court έχουν διαφορετικό αντικείμενο. Παρατηρούν ότι η αρχή της εκκρεμοδικίας εφαρμόζεται αποκλειστικά όταν το πρώτο δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει υποβληθεί η διαφορά είναι αρμόδιο να αποφανθεί επ' αυτής. Κατά την άποψή τους, το District Court δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί του ζητήματος της αρμοδιότητας της Επιτροπής που τίθεται στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών. Επιπλέον, επικαλούνται τον κίνδυνο ενός «αμαλγάματος ερμηνειών του κοινοτικού δικαίου» σε περίπτωση που τα δικαστήρια των κρατών μελών αποφαίνονταν επί ζητημάτων κοινοτικού δικαίου. Η Reynolds και η Japan Tobacco επικαλούνται επίσης την απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Οκτωβρίου 1987, 314/85, Foto-Frost (Σύλλογή 1987, σ. 4199), η οποία, κατά τις προσφεύγουσες, επιφυλάσσει στον κοινοτικό δικαστή την εξουσία ακυρώσεως των πράξεων των κοινοτικών οργάνων.
- 73 Οι προσφεύγουσες προσθέτουν, τέλος, ότι η αυτονομία του κοινοτικού δικαίου απαιτεί κάθε πράξη που αφορά τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου να μπορεί να υποβάλλεται στον δικαστικό έλεγχο του Δικαστηρίου ή του Πρωτοδικείου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 74 Σύμφωνα με το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται [...] να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό,

καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά».

- 75 Οι υπό κρίση προσφυγές στρέφονται, αφενός, κατά της απόφασης με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε, στις 19 Ιουλίου 2000, «την άσκηση αγωγής, για λογαριασμό της Επιτροπής, κατά ορισμένων Αμερικανών παρασκευαστών τσιγάρων» και, αφετέρου, κατά της απόφασης της 25ης Ιουλίου 2001, με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε «την άσκηση νέας αγωγής ενώπιον των αμερικανικών δικαστηρίων, από κοινού με την Κοινότητα και ένα κράτος μέλος τουλάχιστον, κατά των ομίλων παρασκευαστών τσιγάρων που ήταν εναγόμενοι στο πλαίσιο της προηγούμενης αγωγής».
- 76 Κατά πάγια νομολογία, είναι αναγκαίο να εξεταστεί η ουσία του μέτρου του οποίου ζητείται η ακύρωση προκειμένου να καθοριστεί αν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, ενώ η μορφή με την οποία ελήφθη είναι συναφώς αδιάφορη (αποφάσεις του Δικαστηρίου IBM κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 9, και της 28ης Νοεμβρίου 1991, C-231/88 και C-39/89, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-5643, σκέψη 15· βλ. επίσης υπό αυτή την έννοια, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Μαρτίου 1994, T-3/93, Air France κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-121, σκέψεις 43 και 57).
- 77 Επίσης κατά πάγια νομολογία, δεν συνιστούν πράξεις δυνάμενες να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως τα μέτρα που παράγουν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας κατά τρόπο σαφή τη νομική του κατάσταση (βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 απόφαση IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 9· τη διάταξη του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1991, C-117/91, Bosman κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-4837, σκέψη 13· την προπαρατεθείσα στην προηγούμενη σκέψη απόφαση Air France κατά Επιτροπής, σκέψη 43· τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 15ης Μαΐου 1997, T-175/96, Berthu κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-811, σκέψη 19).

- 78 Επιβάλλεται επομένως να εξεταστεί το ζήτημα αν οι προσβαλλόμενες πράξεις, που έχουν ως αντικείμενο την προσφυγή ενώπιον του District Court, παράγουν έννομα αποτελέσματα υπό την έννοια αυτής της νομολογίας.
- 79 Η προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου δεν στερείται εννόμων αποτελεσμάτων, αλλά αυτά τα αποτελέσματα αφορούν κυρίως τη διαδικασία ενώπιον του επιληφθέντος δικαστή. Η προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου είναι αναγκαία πράξη προκειμένου να εκδοθεί δεσμευτική δικαστική απόφαση, αλλά δεν προσδιορίζει, καθεαυτή, κατά τρόπο οριστικό, τις υποχρεώσεις των διαδίκων, δεδομένου ότι τούτο μπορεί να γίνει μόνο με την απόφαση του επιληφθέντος δικαστή. Η απόφαση περί ασκήσεως δικαστικής προσφυγής δεν μεταβάλλει, επομένως, αυτή καθεαυτή, την επίδικη νομική κατάσταση (βλ., σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να ασκήσει προσφυγή βάσει του άρθρου 226, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 35 ανωτέρω απόφαση Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 47). Πράγματι, όταν αποφασίζει να ασκήσει προσφυγή, η Επιτροπή δεν έχει πρόθεση να μεταβάλει (η ίδια) την επίδικη νομική κατάσταση, αλλά περιορίζεται να κινήσει μια διαδικασία που έχει ως σκοπό την τροποποίηση αυτής της καταστάσεως με δικαστική απόφαση. Μια τέτοια απόφαση του οργάνου δεν μπορεί, επομένως, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί πράξη δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής.
- 80 Αυτή η συλλογιστική ισχύει όχι μόνο για τις προσφυγές που ένα όργανο ασκεί ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά και για τις αγωγές που μπορεί να ασκήσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Πράγματι, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, δεν είναι το όργανο που προσφεύγει ενώπιον του κοινοτικού ή του εθνικού δικαστή, αλλά αποκλειστικά ο τελευταίος ο οποίος, με την απόφαση που καλείται να εκδώσει, μπορεί να μεταβάλει τη νομική κατάσταση που αποτέλεσε την αιτία της διαφοράς και να προσδιορίσει κατά τρόπο οριστικό τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαδίκων.
- 81 Οι συνέπειες που μπορούν να απορρέουν από την άσκηση ένδικης προσφυγής, όπως η διακοπή της παραγραφής ή η υποχρέωση καταβολής τόκων επί του αξιωθέντος ποσού, δεν συνιστούν καθεαυτές έννομα αποτελέσματα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας. Επιπλέον, το γεγονός ότι η άσκηση προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου συνεπάγεται τη δυνατότητα αυτού να εκδίδει αποφάσεις ικανές να επηρεάσουν τη νομική κατάσταση των διαδίκων δεν συνιστά, καθεαυτό,

μεταβολή της νομικής κατάστασης του ενδιαφερομένου που μπορεί να αποδοθεί στον διάδικο που προσέφυγε ενώπιον του δικαστή.

- 82 Όσον αφορά την άποψη των προσφευγουσών ότι το ζήτημα έγκειται στο αν οι προσβαλλόμενες πράξεις αποσκοπούν στην παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων, και όχι αν όντως παράγουν τέτοια αποτελέσματα, επιβάλλεται να τονιστεί ότι η απόφαση περί προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου δεν έχει, κατ' αρχήν, σκοπό την παραγωγή άλλων αποτελεσμάτων από εκείνων που συνδέονται με την ασκούμενη προσφυγή. Βεβαίως, ο διάδικος που προσφεύγει στο δικαστήριο επιθυμεί την έκδοση ευνοϊκής γι' αυτόν αποφάσεως, αλλά δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η απόφαση περί προσφυγής ενώπιον του δικαστηρίου αποσκοπεί καθαυτή στην παραγωγή των αποτελεσμάτων της δικαστικής αποφάσεως.
- 83 Επιβάλλεται, ωστόσο, να εξεταστεί το ζήτημα εάν οι προσβαλλόμενες εν προκειμένω πράξεις παρήγαγαν οριστικά έννομα αποτελέσματα, που βαίνουν πέραν εκείνων που συνδέονται αναγκαστικά με την προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου, τα οποία τροποποιούν, κατά τρόπο χαρακτηριστικό, τη νομική κατάσταση των προσφευγουσών λόγω του ότι δεν αφορούν την προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου ή δικαστηρίου κράτους μέλους, αλλά ενώπιον δικαστηρίου τρίτου κράτους.
- 84 Οι προσφεύγουσες επικαλούνται, αφενός, ορισμένα αποτελέσματα που οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν στην κοινοτική έννομη τάξη και, αφετέρου, ορισμένα αποτελέσματα που η άσκηση αγωγών παρήγαγε σύμφωνα με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Επί των αποτελεσμάτων των προσβαλλομένων πράξεων στην κοινοτική έννομη τάξη

- 85 Πρώτον, επιβάλλεται να εξεταστεί η άποψη των προσφευγουσών ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν έννομα αποτελέσματα σχετικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων που προβλέπει η Συνθήκη, θίγοντας την οργανική ισορροπία.

- 86 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις, όπως κάθε πράξη ενός οργάνου, συνεπάγονται ότι ο εκδότης τους λαμβάνει θέση ως προς την αρμοδιότητά του να τις εκδώσει. Η θέση αυτή δεν μπορεί ωστόσο να χαρακτηριστεί υποχρεωτικό έννομο αποτέλεσμα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας. Πράγματι, αυτή η λήψη θέσεως, ακόμα και αν υποθεθεί ότι είναι εσφαλμένη, δεν έχει αυτόνομο περιεχόμενο σε σχέση με την εκδιδόμενη πράξη. Σε διαφορετική περίπτωση, ο αποκλεισμός των συστάσεων και των γνωμών από την κατηγορία των προσβλητών πράξεων δεν θα προέκυπτε από την αδυναμία των πράξεων να παραγάγουν έννομα αποτελέσματα, εφόσον αυτές οι πράξεις συνεπάγονται επίσης λήψη θέσεως σχετικά με την αρμοδιότητα του εκδίδοντος αυτές. Επιβάλλεται να προστεθεί ότι μια τέτοια λήψη θέσεως, διαφορετικά απ' ό,τι συμβαίνει στην περίπτωση μιας πράξεως που έχει ως αντικείμενο την κατανομή αρμοδιότητας, όπως εκείνη που οδήγησε στην έκδοση της προπαρατεθείσας στη σκέψη 52 ανωτέρω αποφάσεως της 9ης Οκτωβρίου 1990, Γαλλία κατά Επιτροπής, δεν αποκλείει στην τροποποίηση της κατανομής των αρμοδιοτήτων που προβλέπει η Συνθήκη.
- 87 Ομοίως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η φερόμενη έλλειψη αρμοδιότητας της Επιτροπής και η ενδεχόμενη διατάραξη της θεσμικής ισορροπίας που απορρέει από αυτήν αρκούν για να αποδώσουν στις προσβαλλόμενες πράξεις υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα. Πράγματι, από μια τέτοια συλλογιστική θα συναγόταν ο προσβλητός χαρακτήρας της πράξεως από την ενδεχόμενη έλλειψη νομιμότητάς της. Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η σοβαρότητα μιας φερόμενης παραβάσεως του οικείου οργάνου ή της εντεύθεν προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων δεν επιτρέπει την εξαίρεση της εφαρμογής των δημοσίας τάξεως λόγων απαραδέκτου που προβλέπει η Συνθήκη. Έτσι, η φερόμενη παράβαση της θεσμικής ισορροπίας δεν επιτρέπει την εξαίρεση των προϋποθέσεων παραδέκτου της προσφυγής ακυρώσεως που θεσπίζει η Συνθήκη (βλ., κατ' αναλογία, τη διάταξη του Δικαστηρίου της 10ης Μαΐου 2001, C-345/00 P, FNAB κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-3811, σκέψεις 39 έως 42).
- 88 Η νομολογία που επικαλούνται οι προσφεύγουσες δεν μπορεί να αποδυναμώσει αυτό το συμπέρασμα. Παρά το γεγονός ότι αληθεύει ότι το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο επικαλέστηκαν, σε σχέση με τις προπαρασκευαστικές πράξεις, τη δυνατότητα εξετάσεως του ζητήματος αν, «σε εξαιρετικές περιστάσεις και όταν πρόκειται για μέτρα που στερούνται ακόμη και κάθε επιφάσεως νομιμότητας, ο δικαστικός έλεγχος σε πρώορο στάδιο [...] δύναται να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με το σύστημα μέσωσ παροχής εννόμου προστασίας που προβλέπεται από τη Συνθήκη»

(προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 ανωτέρω απόφαση IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 23· βλ. επίσης την προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 ανωτέρω απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 49), τα κοινοτικά δικαστήρια ουδέποτε επιβεβαίωσαν τη δυνατότητα της κατ' εξαίρεση διενέργειας τέτοιου ελέγχου των προπαρασκευαστικών πράξεων ή άλλων πράξεων που στερούνται εννόμων αποτελεσμάτων. Επιπλέον, οι αποφάσεις που επικαλέστηκαν την περίπτωση αυτή προηγήθηκαν της προπαρατεθείσας στην προηγούμενη σκέψη διατάξεως FNAB κ.λπ. κατά Συμβουλίου, με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε σαφώς κατά της δυνατότητας εξαρτήσεως του παραδεκτού μιας προσφυγής από τη σοβαρότητα των παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου των οποίων γίνεται επίκληση.

- 89 Επίσης από την προπαρατεθείσα στη σκέψη 52 απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου ή από την προπαρατεθείσα στη σκέψη 52 απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1991, Γαλλία κατά Επιτροπής, δεν μπορεί να συναχθεί ότι το Δικαστήριο επεξέτεινε την έννοια της προσβλητής πράξεως σε πράξεις που στερούνται υποχρεωτικών εννόμων αποτελεσμάτων.
- 90 Η άποψη των προσφευγουσών δεν μπορεί να βρει έρεισμα ούτε στην προπαρατεθείσα στη σκέψη 52 απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Γαλλία κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε προσβλητή την πράξη με την οποία η Επιτροπή είχε συνάψει συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. σκέψεις 15 και 17 της αποφάσεως). Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη σ' αυτήν την υπόθεση πράξη ήταν η απόφαση που εξουσιοδοτούσε τον αντιπρόεδρο της Επιτροπής να υπογράψει την επίμαχη συμφωνία και εκτιμούν ότι αυτή η απόφαση είναι ανάλογη προς τις εν προκειμένω προσβαλλόμενες, που εξουσιοδοτούν τον Πρόεδρο και ένα μέλος της Επιτροπής να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την προσφυγή ενώπιον των δικαστηρίων των Ηνωμένων Πολιτειών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα μιας αποφάσεως περί εξουσιοδοτήσεως μπορούν να εξαρτηθούν από το αντικείμενο της εξουσιοδοτήσεως. Στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση αυτής της αποφάσεως, Γαλλία κατά Επιτροπής, η εν λόγω συμφωνία αφορούσε, όπως προκύπτει από το γράμμα της, την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων, μεταξύ άλλων τη δημιουργία αμοιβαίων υποχρεώσεων ανταλλαγής στοιχείων και συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των αμερικανικών αρχών. Εν προκειμένω, οι εξουσιοδοτήσεις είχαν ως αποτέλεσμα απλώς τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του District Court και επομένως δεν παρήγαγαν αυτόνομα αποτελέσματα σε σχέση με τις αποφάσεις περί ασκήσεως των αγωγών.
- 91 Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι η θέση των προσφευγουσών ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα σε σχέση με τις αρμοδιότητες της Επιτροπής και της οργανικής ισορροπίας δεν είναι βάσιμη.

- 92 Δεύτερον, επιβάλλεται να εξεταστεί η άποψη των προσφευγουσών ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα, εξαιρώντας τις προβλεπόμενες από το κοινοτικό δίκαιο και από το δίκαιο των κρατών μελών διαδικασίες στον τομέα της εισπράξεως φόρων και δασμών και στον τομέα της καταπολεμήσεως της απάτης, στερώντας τις προσφεύγουσες από τις διαδικαστικές εγγυήσεις που αυτές θα είχαν στο πλαίσιο αυτών των διαδικασιών και υποβάλλοντάς τες στους κανόνες μιας άλλης έννομης τάξεως.
- 93 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι η προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου δεν μεταβάλλει, καθ' εαυτή, τη νομική κατάσταση των διαδίκων υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας (βλ., ανωτέρω, σκέψη 79). Αυτή η αρχή ισχύει επίσης για την προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή όπως ακριβώς και για την προσφυγή ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών, ακόμη δε και τρίτων κρατών, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες. Δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι κάθε δικαστής καλείται να εφαρμόσει τους δικονομικούς κανόνες της δικής του έννομης τάξεως και τους συγκεκριμένους κανόνες ουσιαστικού δικαίου σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Πράγματι, ανεξαρτήτως των εφαρμοστέων κανόνων, οι νομικές συνέπειες που απορρέουν, από νομικής ή πραγματικής απόψεως, από τις αποφάσεις του επιληφθέντος δικαστηρίου, δεν μπορούν να αποδοθούν στον διάδικο που προσέφυγε ενώπιόν του.
- 94 Κατά συνέπεια, ούτε το γεγονός ότι η προσφυγή ενώπιον του District Court οδηγεί στην εφαρμογή του δικού του δικαίου από αυτό το δικαστήριο ούτε το γεγονός ότι αυτό το δίκαιο μπορεί να εμφανίζει διαφορές σε σχέση με το κοινοτικό δίκαιο και τα δίκαια των κρατών μελών αρκούν, καθεαυτά, για να μεταβάλουν, κατά τρόπο χαρακτηριστικό, τη νομική κατάσταση των προσφευγουσών.
- 95 Ορθώς οι προσφεύγουσες τονίζουν ότι ορισμένες αποφάσεις διαδικαστικής φύσεως μπορούν να παραγάγουν υποχρεωτικά και οριστικά έννομα αποτελέσματα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας.

- 96 Πρόκειται, αφενός, για αποφάσεις, οι οποίες, παρά το γεγονός ότι συνιστούν στάδια μιας τρέχουσας διοικητικής διαδικασίας, δεν περιορίζονται στη δημιουργία προϋποθέσεων για την περαιτέρω εξέλιξη αυτής, αλλά παράγουν αποτελέσματα που υπερβαίνουν το διαδικαστικό πλαίσιο και τροποποιούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ενδιαφερομένων από ουσιαστικής απόψεως.
- 97 Τούτο συμβαίνει, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση των αποφάσεων που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17 που έχουν ως αντικείμενο την άρση, με διαπλαστικό αποτέλεσμα, της ασυλίας σχετικά με τα πρόστιμα των επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 5, του ιδίου κανονισμού, λόγω της γνωστοποίησής τους (προπαρατεθείσα στη σκέψη 57 απόφαση *Cimenteries κ.λπ. κατά Επιτροπής ΕΟΚ*), των αποφάσεων περί αιτήσεων πληροφοριών βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 1994, T-46/92, *Scottish Football κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1994, σ. II-1039, σκέψη 13), των αποφάσεων με τις οποίες απορρίπτεται το αίτημα να θεωρηθεί ότι τα έγγραφα επιχειρήσεως καλύπτονται από το επιχειρηματικό απόρρητο (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουνίου 1986, 53/85, *AKZO Chemie κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1986, σ. 1965) και των αποφάσεων που αφορούν την έναρξη διαδικασίας εξετάσεως των κρατικών ενισχύσεων βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και προσωρινού χαρακτηρισμού των οικείων ενισχύσεων ως νέων ενισχύσεων, υποχρεώνουσες έτσι τα κράτη μέλη να μεταβάλουν τη συμπεριφορά τους έναντι αυτών των ενισχύσεων (προπαρατεθείσα στη σκέψη 57 απόφαση *Ισπανία κατά Επιτροπής*, σκέψεις 12 έως 24, απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Οκτωβρίου 2001, C-400/99, *Ιταλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2001, σ. I-7303, σκέψεις 55 έως 63· απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 2002, T-195/01 και T-207/01, *Government of Gibraltar κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2002, σ. II-2309, σκέψεις 68 έως 86).
- 98 Αντιθέτως με αυτές τις περιπτώσεις, οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν τροποποιούν, καθεαυτές, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσφευγουσών από ουσιαστικής απόψεως. Ειδικότερα, η απουσία κοινοτικής διαδικασίας στον τομέα της εισπράξεως φόρων και δασμών δεν μπορεί να προσομοιωθεί με την ασυλία που παρέχεται ρητώς στα συμβαλλόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 5, του κανονισμού 17. Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι αληθεύει ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις συνεπάγονται προσωρινή αξιολόγηση εκ μέρους της Επιτροπής της συμπεριφοράς των προσφευγουσών σε σχέση με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών,

διακρίνονται από την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως κρατικών ενισχύσεων από το γεγονός ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν προβλέπει συγκεκριμένες νομικές συνέπειες που απορρέουν από αυτή την αξιολόγηση. Η προσφυγή ενώπιον των αμερικανικών δικαστηρίων δεν επιβάλλει, επομένως, νέες υποχρεώσεις στις προσφεύγουσες και, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή, δεν τις υποχρεώνει να μεταβάλουν τις πρακτικές τους.

- 99 Αφετέρου, ορισμένες αποφάσεις διαδικαστικής φύσεως μπορούν να προσβληθούν λόγω του ότι θίγουν δικονομικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων (βλ., σχετικά με την απόφαση περί αναστολής διοικητικής διαδικασίας βάσει του κανονισμού 17 και κινήσεως διαδικασίας παραβάσεως, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Νοεμβρίου 1992, T-16/91, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2417, σκέψεις 39 έως 57, που ακυρώθηκε μερικώς, για άλλους λόγους, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-19/93 P, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-3319).
- 100 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες δεν διέθεταν, ωστόσο, δικονομικά δικαιώματα στο πλαίσιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως που, κατ' αυτές, έπρεπε να είχε κινήσει η Επιτροπή. Κατά συνέπεια, η προσφυγή ενώπιον του District Court δεν μπορούσε να τις στερήσει από τα σχετικά δικαιώματά τους. Η απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1977, 110/76, Pretore di Cento κατά X, Συλλογή τόμος 1977, σ. 265), που επικαλούνται οι προσφεύγουσες, δεν αναγνωρίζει ειδικά δικονομικά δικαιώματα στους ιδιώτες. Αποφαίνεται απλώς επί της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών στον τομέα της εισπράξεως δασμών. Ελλείπει κοινοτικής αρμοδιότητας για την εισπράξη των οικείων φόρων και δασμών, δεν υφίσταται επίσης η προβλεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο διαδικασία στον οικείο τομέα που παρέχει στις προσφεύγουσες τις εγγυήσεις που αυτές θα στερούνταν.
- 101 Οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν επίσης ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις επηρέασαν τη νομική τους κατάσταση σε σχέση με τις υφιστάμενες στα κράτη μέλη διαδικασίες εισπράξεως δασμών και φόρων. Βεβαίως, ισχυρίστηκαν γενικώς ότι τα δίκαια των κρατών μελών περιέχουν κανόνες που μπορούν να περιορίσουν ή να αποκλείσουν την ευθύνη τους στον τομέα αυτό και κανόνες που τους παρέχουν διαδικαστικές εγγυήσεις. Ωστόσο, δεν ισχυρίστηκαν ότι συγκεκριμένες διαδικασίες, που διεξάγο-

νται εντός ενός κράτους μέλους παρακάμφθηκαν ή καταστρατηγήθηκαν λόγω της προσφυγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, οι προσφεύγουσες τόνισαν ότι, απ' όσα γνωρίζουν, δεν υφίστανται διαδικασίες εισπράξεως δασμών που τα κράτη μέλη έχουν κινήσει εναντίον τους.

- 102 Το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι δεν είναι δυνατή η εκ μέρους κυρίαρχου οργάνου έμμεση είσπραξη φόρων μέσω αγωγής αποζημιώσεως επίσης δεν μπορεί να αποδείξει προσβολή των δικονομικών δικαιωμάτων τους. Επιπλέον, αυτό το επιχείρημα ανάγεται στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως.
- 103 Ομοίως, οι προσφεύγουσες δεν τόνισαν συγκεκριμένα με ποιο τρόπο οι προσβαλλόμενες πράξεις επηρέασαν τη νομική τους κατάσταση σε σχέση με τις διαδικασίες που αφορούν την καταπολέμηση της απάτης.
- 104 Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η Επιτροπή παρέκαμψε ή καταστράτηγησε, με τις προσβαλλόμενες πράξεις, τις υφιστάμενες στον τομέα της εισπράξεως φόρων και δασμών ή στον τομέα της καταπολεμήσεως της απάτης στην κοινοτική έννομη τάξη διαδικασίες.
- 105 Οι προσφεύγουσες ορθώς τόνισαν ακόμη ότι η δίκη ενώπιον του District Court διακρίνεται από τις διαδικασίες που μπορούσαν να κινηθούν ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών λόγω της απουσίας συστήματος προδικαστικής παραπομπής βάσει του άρθρου 234 ΕΚ. Ωστόσο, είναι φυσιολογικό, στις διαφορές που εμφανίζουν διεθνή χαρακτήρα, ο δικαστής να πρέπει να εφαρμόσει τους αλλοδαπούς κανόνες δικαίου και να το πράξει στο πλαίσιο των δικών του διαδικαστικών κανόνων. Το γεγονός ότι ο δικαστής εφαρμόζει τους δικούς του διαδικαστικούς κανόνες αποτελεί μέρος των συνεπειών που επιφέρει αναγκαστικά η προσφυγή ενώπιον κάθε δικαστηρίου. Επομένως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί έννομο απο-

τέλεσμα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας. Επιβάλλεται να προστεθεί ότι, παρά το γεγονός ότι το άρθρο 234 ΕΚ απονέμει στα δικαστήρια των κρατών μελών ευχέρεια υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων και επιβάλλει σε ορισμένα από αυτά υποχρέωση παραπομπής, δεν απονέμει, αντιθέτως, στους διάδικους δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο.

106 Επομένως, οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν έθιξαν τα δικονομικά δικαιώματα των προσφευγουσών.

107 Κατά συνέπεια, η άποψη των προσφευγουσών ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα υποβάλλοντάς τες στους κανόνες δικαίου μιας άλλης έννομης τάξεως ή μεταβάλλοντας τη νομική τους κατάσταση από ουσιαστικής ή δικονομικής απόψεως δεν είναι βάσιμη.

108 Επομένως, οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν παράγουν, στην κοινοτική έννομη τάξη, υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας.

Επί των αποτελεσμάτων της ασκήσεως αγωγών σύμφωνα με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών

109 Οι προσφεύγουσες ορθώς τονίζουν ότι η άσκηση αγωγών ενώπιον των ομοσπονδιακών δικαστηρίων των Ηνωμένων Πολιτειών συνεπάγεται γι' αυτές πολυάριθμες συνέπειες που απορρέουν, αφενός, από το εφαρμοστέο δικονομικό δίκαιο και, αφετέρου, από τους κανόνες ουσιαστικού δικαίου που επικαλούνται στο πλαίσιο αυτών των αγωγών.

- 110 Όσον αφορά τα αποτελέσματα της προσφυγής ενώπιον του District Court από δικονομικής απόψεως, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι οι συνέπειες που επικαλούνται οι προσφεύγουσες δεν διαφέρουν, εν πολλοίς, από εκείνες που σχετίζονται αναγκαστικά με την προσφυγή ενώπιον κάθε δικαστηρίου και αφορούν, εν μέρει, μόνον πραγματικά γεγονότα. Τούτο συμβαίνει, μεταξύ άλλων, λόγω του ότι οι προσφεύγουσες υποχρεούνται, για τη διασφάλιση των συμφερόντων τους, να αμυνθούν κατά αγωγών και λόγω του ότι αυτή η άμυνα συνεπάγεται αυξημένο κόστος.
- 111 Εν συνεχεία, δεν μπορεί να αγνοηθεί ότι τα ομοσπονδιακά δικαστήρια των Ηνωμένων Πολιτειών μπορούν, βάσει του δικονομικού δικαίου τους, να εκδίδουν αποφάσεις που έχουν δεσμευτικά αποτελέσματα για τους διαδίκους, υποχρεώνοντάς τους μεταξύ άλλων να αποκαλύπτουν πραγματικά στοιχεία και έγγραφα.
- 112 Ωστόσο, αυτά τα αποτελέσματα απορρέουν από την αυτόνομη άσκηση των εξουσιών που διαθέτουν τα δικαστήρια σύμφωνα με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών. Επομένως, δεν μπορούν να αποδοθούν στην Επιτροπή. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις παρήγαγαν, καθεαυτές, συναφώς, υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1990, T-113/89, Nefarma και Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische Bedrijf κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-797, σκέψεις 95 και 96).
- 113 Για τους ίδιους λόγους, είναι απορριπτέα η άποψη των προσφευγουσών ότι ένα έννομο αποτέλεσμα της προσφυγής ενώπιον του αμερικανικού δικαστηρίου συνίσταται στο ότι η Επιτροπή δεσμεύεται νομικώς από τις καταγγελίες που υποβάλλονται ενώπιον του Αμερικανού δικαστή, διότι ο τελευταίος μπορεί να της επιβάλει κυρώσεις, ακόμη και στην περίπτωση που παραιτείται της αγωγής της, αν αποδειχθεί ότι η τελευταία άσκησε την αγωγή καταχρηστικώς, επιπολαιώς ή κακοβούλως. Πράγματι, η άνευ εύλογης αιτίας ή κακόβουλη συμπεριφορά του καταγγέλλοντος που μπορεί να κολαστεί από τον Αμερικανό δικαστή δεν μπορεί να προσομοιωθεί με την έκδοση πράξεως έχουσας υποχρεωτικά αποτελέσματα από ένα κοινοτικό όργανο.

- 114 Όσον αφορά τα αποτελέσματα της προσφυγής ενώπιον του District Court από ουσιαστικής απόψεως, οι προσφεύγουσες κάνουν μνεία, κατ' αρχάς, του περιεχομένου που θα μπορούσε να είχε μια καταδικαστική απόφαση. Η απόφαση περί προσφυγής ενώπιον του District Court, καθεαυτή, δεν μεταβάλλει, ωστόσο, τη νομική τους κατάσταση, συναφώς, επιβάλλοντάς τους κυρώσεις οι οποίες, άλλως, δεν θα μπορούσαν να επιβληθούν. Απλώς κινεί μία διαδικασία που αποβλέπει στη διαπίστωση της ευθύνης τους, η ύπαρξη της οποίας από ουσιαστικής απόψεως δεν καθορίστηκε από την άσκηση της αγωγής. Αν οι προσβαλλόμενες πράξεις μπορούν επομένως να έχουν ως αποτέλεσμα να αποκαλύψουν στις προσφεύγουσες ότι διατρέχουν πραγματικό κίνδυνο να τους επιβληθούν κυρώσεις από τον Αμερικανό δικαστή, τούτο συνιστά απλή πραγματική συνέπεια και όχι έννομη συνέπεια που οι προσβαλλόμενες πράξεις προορίζονται να επιφέρουν (βλ., κατ' αναλογία, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 48 ανωτέρω απόφαση IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 19). Πράγματι, καίτοι η προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου είναι αναγκαία, από δικονομικής απόψεως, προκειμένου να μπορεί να εκδοθεί οριστική απόφαση του δικαστή σχετικά με τη συμπεριφορά των προσφευγουσών, ωστόσο δεν επηρεάζει την ουσία της νομικής καταστάσεως επί της οποίας υποχρεούται να αποφανθεί το δικαστήριο.
- 115 Όσον αφορά, στη συνέχεια, την άποψη των προσφευγουσών ότι με τις εν λόγω αγωγές τους προσάπτεται εγκληματική συμπεριφορά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι πρόκειται για πραγματική συνέπεια. Οι προσφεύγουσες επικαλούνται, επιπλέον, την ασυλία των διαδικών που τις προστατεύει από αγωγή λόγω δυσφημίσεως βάσει των συκοφαντικών ισχυρισμών που προβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας. Τούτο προκύπτει ωστόσο μόνον από τις νομικές διατάξεις των Ηνωμένων Πολιτειών και επομένως δεν είναι αποτέλεσμα των προσβαλλομένων πράξεων που μπορεί να αποδοθεί στη Επιτροπή.
- 116 Το ίδιο ισχύει για τη δημοσίευση από το District Court των καταγγελιών της Επιτροπής στο Διαδίκτυο. Πράγματι, αυτή η δημοσίευση έγινε από το δικαστήριο στο πλαίσιο της ασκήσεως των εξουσιών του. Επομένως, δεν μπορεί να προσομοιωθεί με απόφαση με την οποία η Επιτροπή αίρει απαγόρευση που απευθύνεται στις επιχειρήσεις που έχουν λάβει έγγραφο σχετικό με υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν της και αφορά τη χρήση εγγράφου στο πλαίσιο δίκης ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, όπως εκείνη που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, T-353/94, Postbank κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-921).

- 117 Τέλος, οι συνέπειες που μπορούν να απορρέουν από την άσκηση των εν λόγω αγωγών στο πλαίσιο της δημοσιότητας των εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών είναι επίσης πραγματικής φύσεως.
- 118 Κατά συνέπεια, τα αποτελέσματα της ασκήσεως αγωγών σύμφωνα με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών, τα οποία επικαλούνται οι προσφεύγουσες, δεν μπορούν να θεωρηθούν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα υπό την έννοια της σχετικής με το άρθρο 230 ΕΚ νομολογίας.
- 119 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις δεν είναι πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν με προσφυγή βάσει του άρθρου 230 ΕΚ. Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν είναι αναγκαίο να εξεταστούν περαιτέρω οι απόψεις των διαδίκων που αφορούν το ζήτημα αν αυτές οι πράξεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως προπαρασκευαστικά μέτρα, πράξεις συγκρίσιμες με γνώμες ή μέτρα εσωτερικής οργανώσεως.

Επί της ανάγκης αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

- 120 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το απαράδεκτο των υπό κρίση προσφυγών έχει ως αποτέλεσμα να τους στερεί κάθε δικαίωμα προσβολής των προσβαλλομένων πράξεων. Πράγματι, δεδομένου ότι το εν λόγω δικαστήριο βρίσκεται σε τρίτο κράτος ελλείψει μεταγενέστερης πράξης ενός κοινοτικού οργάνου, ούτε τα κοινοτικά δικαστήρια ούτε τα δικαστήρια των κρατών μελών μπορούν να αποφανθούν επί της νομιμότητας της συμπεριφοράς της Επιτροπής.
- 121 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η πρόσβαση στον δικαστή είναι ένα από τα συστατικά στοιχεία μιας κοινότητας δικαίου και ότι δια-

σφαλίζεται στο πλαίσιο της έννομης τάξεως που βασίζεται στη Συνθήκη ΕΚ από το γεγονός ότι η Συνθήκη θεσπίζει πλήρες σύστημα προσφυγών και διαδικασιών που αποσκοπεί να απονείμει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των οργάνων (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Απριλίου 1986, 294/83, *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23). Το Δικαστήριο βασίζει στις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και στα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον αρμόδιου δικαστηρίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, *Johnston*, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18).

- 122 Το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής για κάθε πρόσωπο του οποίου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζει το δίκαιο της Ένωσης έχουν παραβιαστεί επιβεβαιώθηκε, επιπλέον, με το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της Νίκαιας, της 7ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ 2000, C 364, σ. 1,) που, παρά το γεγονός ότι δεν έχει δεσμευτική νομική ισχύ, αποδεικνύει τη σημασία των δικαιωμάτων που θεσπίζει στην κοινοτική έννομη τάξη.
- 123 Συναφώς, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι οι πολίτες δεν στερούνται της προσβάσεως στον δικαστή λόγω του γεγονότος ότι μια συμπεριφορά που στερείται χαρακτήρα αποφάσεως δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της προσφυγής ακυρώσεως, δεδομένου ότι η αγωγή εξ εξωσυμβατικής ευθύνης που προβλέπεται στα άρθρα 235 ΕΚ και 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ παραμένει δυνατή, αν μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να στοιχειοθετήσει ευθύνη της Κοινότητας.
- 124 Μολονότι είναι επιθυμητό, επιπλέον, οι ιδιώτες να διαθέτουν, παράλληλα με την αγωγή αποζημιώσεως, προσφυγή που τους επιτρέπει να προλαμβάνουν — ή να θέτουν τέρμα σε — συμπεριφορές των οργάνων που δεν έχουν τον χαρακτήρα αποφάσεως, δυνάμενες να θίξουν τα συμφέροντά τους, επιβάλλεται ωστόσο η διαπίστωση ότι μια τέτοια προσφυγή, που συνεπάγεται αναγκαστικά ότι ο κοινοτικός δικαστής απευθύνει επιταγές στα όργανα, δεν προβλέπεται από τη

Συνθήκη. Ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κοινοτική συντακτική εξουσία και να προβεί σε τροποποίηση του συστήματος των μέσων παροχής ένδικης προστασίας και των διαδικασιών που προβλέπει η Συνθήκη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουνίου 2000, T-172/98, T-175/98 έως T-177/98, Salamander κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2000, σ. II-2487, σκέψη 75).

- 125 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτες.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 126 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 127 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, επιβάλλεται να φέρουν αλληλεγγύως τα έξοδα της Επιτροπής, σύμφωνα με το αίτημα της τελευταίας.
- 128 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα τα οποία παρενέβησαν στη δίκη φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει τις προσφυγές ως απαράδεκτες.**
- 2) Οι προσφεύγουσες φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα, καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής αλληλεγγύως.**
- 3) Οι παρεμβαίνοντες φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.**

Moura Ramos

Tiili

Pirrung

Mengozi

Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. M. Moura Ramos